

اصول کلی ثبت تشخیص در صدور گواهی فوت ناشی از علل خارجی

دکتر پریچهر خزعلی

مدیر کل امور تشریح و بررسی صحنه جرم سازمان
پزشکی قانونی کشور

تعریف علت مرگ

عبارت است از همهٔ بیماریها، وضعیت‌های ناخوشی و آسیب‌هایی که خود موجب مرگ شده و یا به وقوع آن کمک کرده‌اند. این تعریف همچنین شرایط وقوع حوادث و سوانح یا خشونت را نیز در بر می‌گیرد.
(دوازدهمین مجمع سازمان بهداشت جهانی سال ۱۹۶۷)

تعریف علل خارجی

علل خارجی صدمات، عواملی غیر از عوامل داخلی مثل میکروارگانیسمها هستند و باعث ایجاد آسیب، صدمه یا اختلال در عملکرد یک یا چند عضو میشوند. مثال: تصادف، سقوط، برق گرفتگی، اصابت گلوله و...

اهمیت علل خارجی

در بیشتر کشورهای در حال توسعه، صدمات و آسیبها اولین علت مرگ و میر جوانان و مهمترین علت از کار افتادگی در سنین کار محسوب میگردد. به همین دلیل آگاهی از علل رخداد سوانح برای انجام برنامه ریزیهای پیشگیری از آنها حیاتی است.

صدمات، آسیب ها و مسمومیت ها به عنوان دلیل مرگ

⊙ در مورد مرگ به دلیل صدمات، آسیب ها و مسمومیت ها همیشه **علت خارجی صدمات** باید در آخرین خط گواهی فوت ذکر گردد.

عبارت تشخیصی DIAGNOSIS

⊙ داده های مربوط به تشخیص :

یکی از مهم ترین داده های مدارک پزشکی محسوب می شوند که معمولاً در قالب عبارت تشخیصی مستند می گردد.

نکات قابل ذکر در اصول کلی ثبت تشخیص

در عبارت تشخیصی، باید به :

1. شدت یا حالت بیماری (مثل حاد یا مزمن، اولیه یا ثانویه، ابتدایی یا پیشرفته)
2. توصیف کامل بیماری، صدمه ، مسمومیت و یا علل خارجی
3. موضع دقیق آناتومیک

مکانسیم حادثه (MECHANISM OF INJURY)

- مکانسیم حادثه تا حدی به نحوه وقوع حادثه، اشاره دارد، مثل:
- سقوط (پارگی کبد)
- غرق شدگی (خفگی ناشی از ورود آب به مجاری تنفسی)
- تماس با آب جوش (اختلال آب والکترولیت)
- تصادف (خونریزی، پارگی عروق فمور)

مکان وقوع حادثه (PLACE OF OCCURRENCE)

○ به محلی که حادثه در آن اتفاق افتاده است، اشاره دارد، مثل:

- منزل
- خوابگاه
- خیابان
- مدرسه
- کارخانه
- پارک
- آسایشگاه

قصد حادثه (*INTENT*)

- قصد حادثه به تصادفی یا عمدی بودن حادثه اشاره دارد.
- در ICD قصد حادثه اهمیت زیادی دارد و صدمات بر این اساس به صورت زیر تقسیم بندی شده اند:
 - حوادث تصادفی یا غیر عمد
 - حوادث به قصد آسیب به خود (خودکشی)
 - حوادث عمدی، آسیب عمدی توسط دیگران (قتل)
 - حوادث به دلیل مداخله قانونی
 - حوادث با قصد نامشخص

مثال

- اصابت گلوله تصادفی (W34)
- اصابت گلوله به قصد خودکشی (X74)
- اصابت گلوله به قصد قتل (X95)
- اصابت گلوله در درگیری با پلیس (Y35.0)
- اصابت گلوله در عملیات جنگی (Y36.4)
- اصابت گلوله با قصد نامشخص (Y24)

مثال

تاریخ	۱۶- تاریخ تولد: روز ۲۷، ماه ۹، سال ۱۳۸۹
تاریخ	۱۷- تاریخ فوت: روز ۱۱، ماه ۱۱، سال ۱۳۹۳
نشانی متوفی	۱۸- آدرس محل سکونت دائمی متوفی: کشور ایران، استان تهران، شهرستان تهران، شهر اروستا، کوچه ...، خیابان ... ۱۹- آدرس محل فوت: کشور ایران، استان تهران، شهرستان تهران، بخش ... ۲۰- مکان فوت: منزل ☐ بیمارستان امرکز جراحی محدود ☒ مرکز درمانی سرپایی ☐ معاینه و اماکن عمومی ☐ نامشخص ☐ سایر ☐ (مشخص شود)
بارداری زنان	اگر متوفی زن در سن باروری (۱۰ تا ۶۰ سال) می باشد ردیف ۲۱ تکمیل گردد ۲۱- وضعیت بارداری زن: باردار نبوده است (در ۴۲ روز اول پس از ختم بارداری هم فوت نکرده است) ☐ در حین زایمان فوت کرده است ☐ طی ۴۲ روز پس از ختم بارداری فوت کرده است ☐ و
علت فوت	۲۲- علل فوت ICD-۱۰ کد قسمت اول: رنجیره وقایع، بیماری ها، عدمات و یا وضعیتی که به طور مستقیم منجر به فوت شده است الف) آخرین بیماری یا وضعیتی که منجر به فوت شده است ب) بیماری یا وضعیتی که منجر به قسمت الف شده است ج) بیماری یا وضعیتی که منجر به قسمت ب شده است د) بیماری یا وضعیتی که منجر به قسمت ج شده است (مادر)

مثال

در ... وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، نسخه فرم مخصوص مراکز بهداشت وزارت بهداشت، در

۱۳- وضعیت سواد: بی سواد ابتدایی/انحط راهنمایی دبیرستان دانشگاهی

تاریخ

۱۶- تاریخ تولد: روز ۰۴ ماه ۰۲ سال ۱۲۹۲ تاریخ به حروف ۱۲۹۲ سال

۱۷- تاریخ فوت: روز ۲۹ ماه ۰۴ سال ۱۳۹۵ تاریخ به حروف ۱۳۹۵ سال

نشانی متوفی

۱۸- آدرس محل سکونت دائمی متوفی: کشور ایران استان ... شهرستان ... بخش ... شهر/روستا ... خیابان ... کوچه ... پلاک ... کدپستی ... تلفن ...

۱۹- آدرس محل فوت: کشور ... استان ... شهرستان ... بخش ... شهر ...

۲۰- مکان فوت: منزل بیمارستان/مرکز جراحی محدود مرکز درمانی سرپایی معابر و اماکن عمومی نامشخص سایر (مشخص شود).....

بارداری زنان

اگر متوفی زن در سن باروری (۱۰ تا ۶۰ سال) می باشد ردیف ۲۱ تکمیل گردد.

۲۱- وضعیت بارداری زن: باردار نبوده است (در ۴۲ روز اول پس از ختم بارداری هم فوت نکرده است) در حین زایمان فوت کرده است طی ۴۲ روز پس از ختم بارداری فوت کرده است وضعیت بارد

توجه: علائم بیماری و یا حالات نشانگان فوت همانند ایست قلبی، ایست تنفسی و ... نباید نوشت

علت فوت

۲۲- علل فوت

قسمت اول: زنجیره وقایع، بیماری ها، صدمات و یا وضعیتی که به طور مستقیم سبب مرگ شده اند

(الف) آخرین بیماری یا وضعیتی که منجر به فوت شده است: ...

(ب) بیماری یا وضعیتی که منجر به قسمت الف شده است: ...

(ج) بیماری یا وضعیتی که منجر به قسمت ب شده است: ...

(د) بیماری یا وضعیتی که منجر به قسمت ج شده است: ...

قسمت دوم: سایر وضعیت هایی که در وقوع مرگ موثر بوده اند، اما منتج به علل اشاره شده در قسمت اول نشده اند:

کدهای ICD-۱۰

کدهای ICD-۱۰

SUPERFICIAL INJURY

⊙ این گروه شامل آن دسته صدماتی هستند که سطح خارجی پوست صدمه دیده ولی زخم باز ایجاد نشده است. مانند: خراشیدگی، له شدگی ها ، هماتوم ها و...

OPEN WOUND

○ این گروه شامل آن دسته صدماتی هستند که سطح خارجی پوست آسیب دیده و به سمت داخل پوست راهی باز شده است. مانند:

○ پارگی: Cut

○ له شدگی: Laceration

○ گاز گرفتن حیوانات: Animal bite

FRACTURE

- ◎ شکستگی ها به چند گروه کلی تقسیم می شوند:
1. شکستگی باز (سطح پوست ناحیه شکسته آسیب دیده است).
 2. شکستگی بسته (سطح پوست ناحیه شکسته آسیب ندیده است).
 3. شکستگی به همراه در رفتگی
 4. شکستگی جابجا شده
 5. خرد شدگی
- ◎ نکته: در صورتی که در شرح تشخیص، باز یا بسته بودن شکستگی مشخص نباشد، آن شکستگی را به عنوان شکستگی بسته در نظر می گیریم

شکستگی ها

◎ در خصوص شکستگی ها چندین مورد بایستی در عبارت تشخیصی ثبت گردد:

- 1- Open or Closed Fx
- 2- Shape
- 3- Anatomical Site
- 4- Other Injuries
- 5- External Cause

مثال تشخیص نویسی شکستگی ها

Compound Depressed Fracture of

Open

Shape

Occipital bone With intracranial
hemorrhage

anatomical Site

Other Injuries

due to Collision between two cars

External Cause

انواع دیگر آسیب ہا

1. fracture
2. Dislocation, Sprain & Strain joints
3. Injury to Nerves & Spinal Cord
4. Injury to Blood vessels
5. Injury to Muscle & Tendon
6. Crushing Injury
7. traumatic Amputation
8. Injury to Internal Organs

فاکتورهای مهم در ثبت علت خارجی یک صدمه

1. نحوه وقوع حادثه: تصادفی، عمدی، نامشخص
2. علت خارجی: نظیر چاقو، گلوله،.....
3. مکانسیم حادثه: خونریزی بدنبال پارگی کبد، ورود آب به مجاری تنفسی بدنبال غرق شدگی
4. مکان وقوع حادثه: خیابان، کارخانه، منزل،....
5. فعالیت فرد در هنگام حادثه (در حین کسب درآمد، تحصیل، استراحت و ..)

نکات مهم

۱- اگر صدمه ارگان های داخلی به همراه جراحات سطحی یا زخم های باز گزارش شده باشد، صدمه ارگان های داخلی به عنوان کد اصلی انتخاب می شود.

۲- اگر صدمه داخل جمجمه همراه با شکستگی استخوان های جمجمه و صورت گزارش شده باشد صدمه داخل جمجمه به عنوان کد اصلی انتخاب می شود.

۳- اگر خونریزی داخل جمجمه به همراه سایر صدمات سر گزارش شده باشد خونریزی داخل جمجمه به عنوان کد اصلی انتخاب می شود

مثال: ثبت تشخیص های کلی، مبهم و غیر دقیق

- ◎ head injury
- ◎ Fracture of skull
- ◎ Fracture of skull bone

تشخیص کامل و دقیق

- ◎ closed fracture of temporal bone

عبارات تشخیصی تصادف

- Accident
- Motor accident
- Motorcycle to car accident
- Motorcycle rider accident in collision with car
- Motorcycle rider accident in collision with car in highway (تشخیص کامل و دقیق)

مثال حوادث

Example:A (a) Hemorrhagic shock

(b) Peritoneal Hemorrhage

(c) Rupture of liver

(d) Road traffic accident

Example:A (a) fat embolism

(b) Fracture of femur

(c) laceration of thigh

(d) Road traffic accident

مثال از ثبت تشخیص های مبهم و غیر دقیق

خدمات متعدد (علو در فن) نامها زبانی را در امانت میگذارد

(آخرین بیماری یا وضعیتی که منجر به فوت شده است)

بیماری یا وضعیتی که منجر به قسمت الف شده است

بیماری یا وضعیتی که منجر به قسمت ب شده است

بیماری یا وضعیتی که منجر به قسمت ج شده است

BURN

◉ در عبارتهای تشخیصی مرتبط با سوختگی ها موارد زیر بایستی ثبت گردد:

1- Depth of Burn (Degree)	عمق سوختگی
2- Anatomical Site	موضع سوختگی
4- Extent (TBSA)	وسعت یا درصد سوختگی
3- External Cause	عامل خارجی سوختگی

مثال تشخیص نویسی مناسب

Third Degree Burn of palm of hand With
Over

Depth of Burn

Anatomical Site

%10 Surface involved by boiled water

Extent

ExternalCause

مثال

علت فوت

الف -
(آخرین بیماری یا وضعیتی که منجر به فوت شده است)

ب -
(بیماری یا وضعیتی که منجر به قسمت الف شده است)

ج -
عفونت نواحی تنفسی پوست و مفاصل همراه آن

د -
سرخسری حاد ریه / ازبوی عفونی

(بیماری یا وضعیتی که منجر به قسمت ج شده است)

<p>Part-I</p>	<p>(a) Septicemia (b) Third degree burn of chest and abdominal wall, perineum and left lower hip (TBSA33%) (c) Contact with hot liquid metal in factory</p>	<p>3 days 7 days By 7 days back</p>	<p>ICD codes</p>
<p>Part-II</p>	<p>Asthma, diabetes mellitus</p>	<p>5 years</p>	

مسمومیت ها

1. نوع ماده ای که منجر به مسمومیت شده (دارو و مواد پزشکی، مواد غیر دارویی)
2. وضعیت های مزمن در اثر مصرف الکل و دارو، تحت عنوان مسمومیت نیستند. (مصرف نابجا)
3. وضعیتهای حاد که در اثر مصرف دارو یا الکل بوجود می آیند، تحت عنوان مسمومیت می باشند.
4. استفاده از عوامل خارجی جهت نشان دادن چگونگی مسمومیت است. (اختیاری)

مسمومیت و عوارض ناخواسته داروها و مواد

- ⊙ در عبارتهای تشخیصی مربوط به مسمومیتها و اثرات زیان آور داروها و مواد شیمیایی ، ابتدا بایستی ماهیت حالت ایجاد شده مشخص گردد ، که
- ⊙ آیا مسمومیت بوده یا عوارض جانبی دارو یا ماده بیولوژیکی
- ⊙ اینکه آیا استفاده درمانی داشته و توسط پزشک تجویز شده یا خیر؟

مسمومیت و عوارض ناخواسته داروها و موارد بیولوژیکی

◎ بنابراین در رابطه با مسمومیت ها موارد زیر بایستی در عبارت تشخیصی ثبت گردد:

تظاهرات بالینی ناشی از مسمومیت یا وضعیتی که فوت بدنبال آن رخ داده است.

قصد مسمومیت (تصادفی، عمدی، نامشخص)

ماهیت (مسمومیت یا عوارض جانبی مصرف صحیح دارو)

عامل مسمومیت (دارو یا ماده شیمیایی)

مثال

I ○

(a) Accidental overdose of heroin in home

(b) Patient addicted to heroin

II ○

Diazepam and amitriptyline present

نکته

⊙ در رابطه با اثرات زیان آورو ناخواسته داروها و مواد بیولوژیکی که توسط پزشک تجویز گردیده و دوز آنها جهت درمان و پیشگیری مناسب بوده است ، موارد زیر بایستی رعایت گردد:

۱- Effect اثرات (اسپاسم ، تاول و آلرژی)

۲- (Agent) نوع دارو یا ماده بیولوژیکی

۳- (Prescribed or not Prescribed) تجویزی یا غیر

تجویزی بودن دارو

مثال

○ Allergic shock due to

ماهیت عارضه

Antihistamine

ماده دارویی

taken as prescribed

تجویزی توسط پزشک

نکته

⊙ در صورتی که مرگ به دلیل مسمومیت با چند دارو یا چندین ماده سمی یا مخدر رخ داده باشد، مهمترین ماده خطرناک که نقش بیشتری در مرگ داشته است باید ابتدا ذکر گردد.

مثال مسمومیت

Example:A (a) poisoning by amphetamine
(B) Toxic levels of heroin and
flonitrazepam

Exempl:A (a) poisoning by heroin
(B) Toxic levels of alcohol and flonitrazepam

نکته: مسمومیت می تواند بصورت قتل، خودکشی، حادثه، نامشخص

مثال از تشخیص نویسی مناسب

- ◉ **Accidental** poisoning due to overdose of heroine in *home*
- ◉ **Accidental** *fall* to pit in farm
- ◉ **Intentional** self-burning by petrol in *home*

مثال

- (a) Pulmonary embolism
- (b) Multiple fracture of lower limb
- (c) Falling down ,intentional pushing from high place

مثال

- a) Traumatic subdural hemorrhage
- b) Closed fracture of skull
- c) **Intentional blunt trauma (attack by hammer in warehouse)**

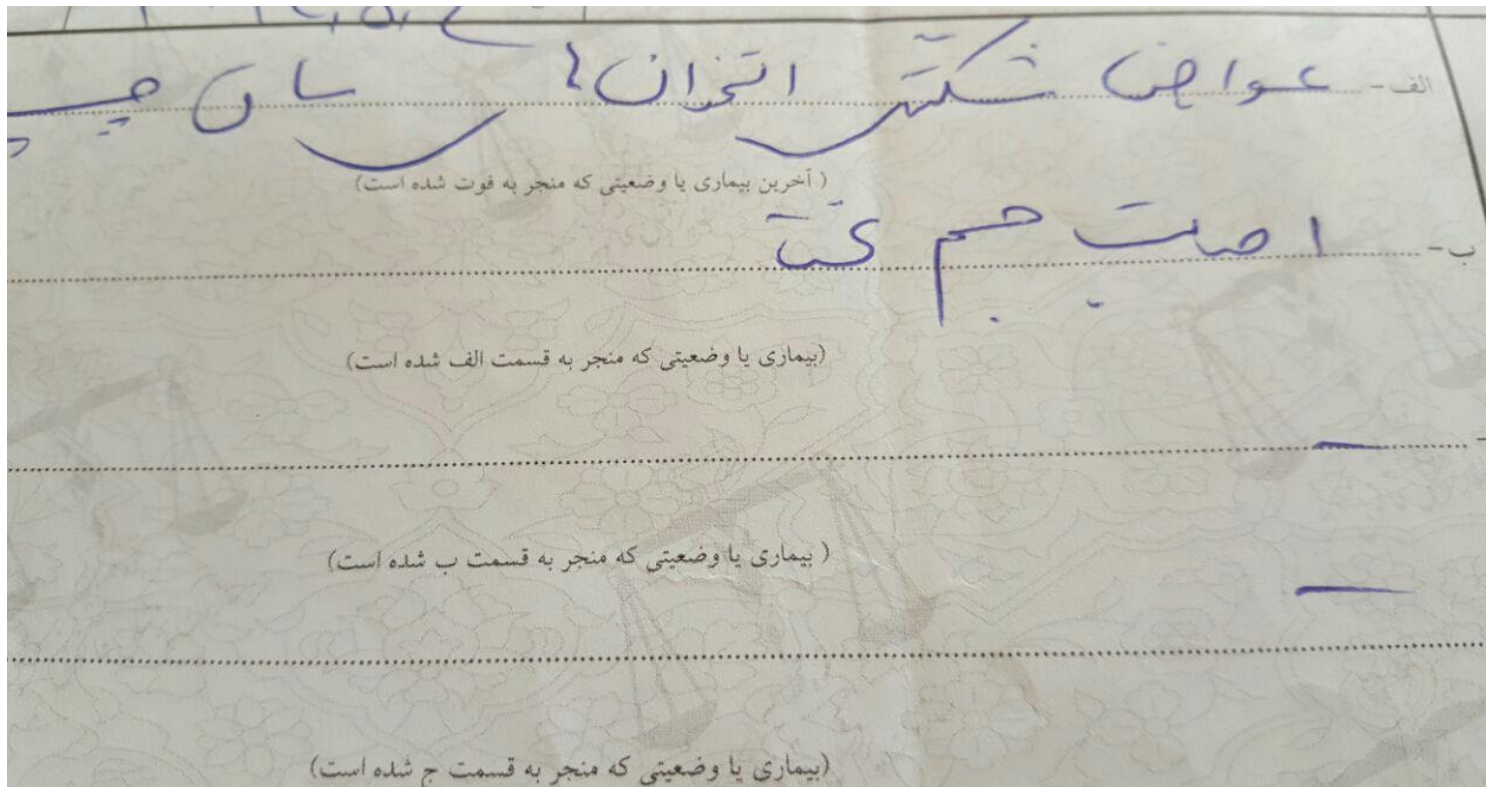
مثال

الف) خفگی

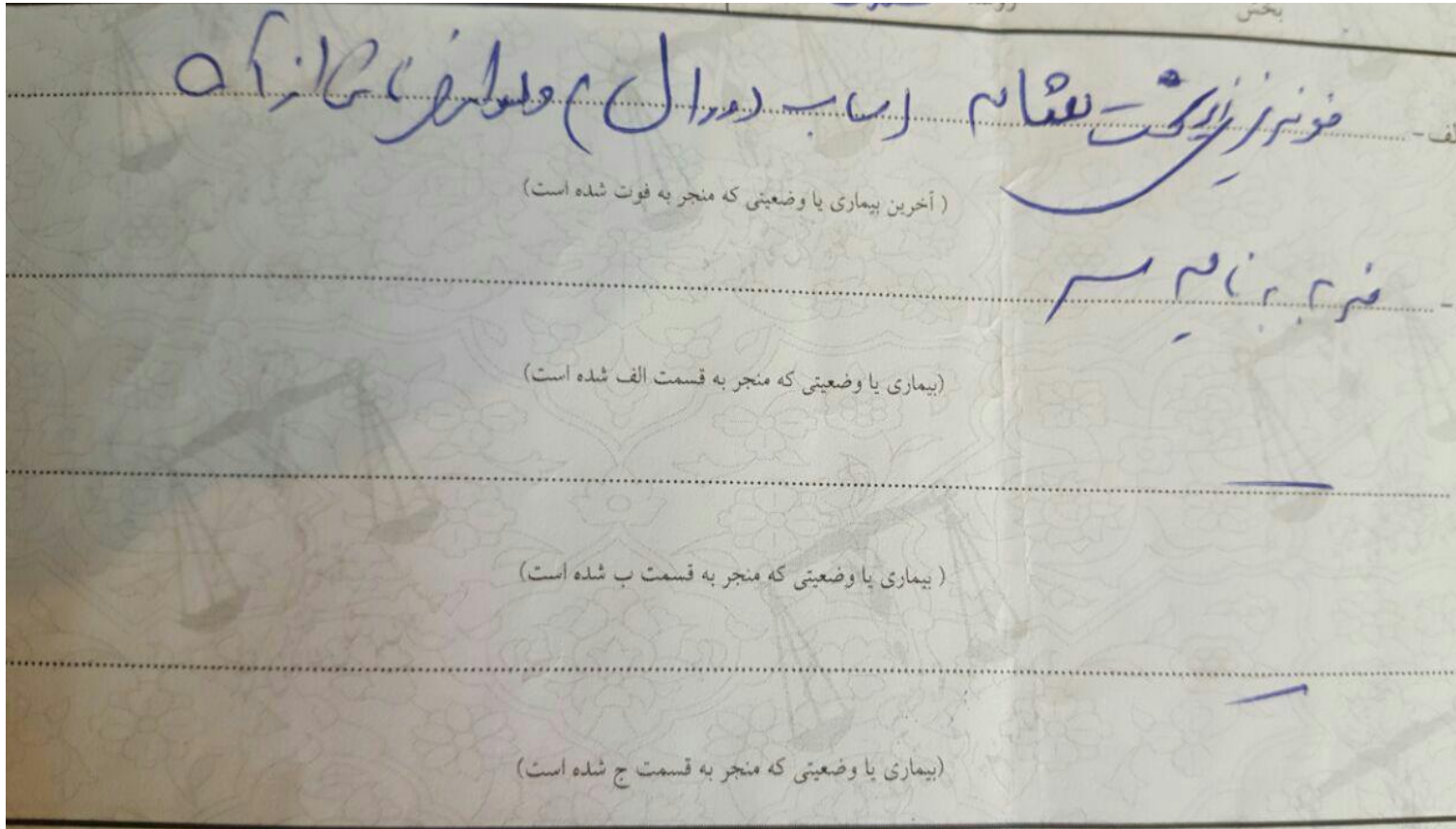
ب) شکستگی مهره های گردن

ج) اعدام با طناب دار در زندان

مشکلات ثبت علل خارجی صدمات

مشکلات ثبت علل خارجی صدمات

@funnypink